

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina L 1.750

Letna naročnina L 3.500

Letna inozemstvo L 4.500

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXV. - Štev. 22 (1254)

Gorica - četrtek, 31. maja 1973 - Trst

Posamezna številka L 80

Dvom in nezaupanje

Prvih deset, petnajst let po vojni so v svetu radi govorili o treh gospodarskih čudežih: nemškem, japonskem in italijanskem. Slo je za tri države, ki so bile v drugi svetovni vojni dejansko poražene, ki pa so si po končanem spopadu tako opomogle, da so govorili kot o nekem čudežu. Danes je položaj nekoliko drugačen: Zahodna Nemčija in Japonska nadaljujeta na svoji poti gospodarskega razcvita, v Italiji pa je prišlo do zastoj v gospodarstvu in celo do nazadovanja. Italijanskega gospodarskega čudeža je že nekaj let konec. Kje so vzroki? Menimo, da je vzrok predvsem eden in sicer dvom in nezaupanje v prihodnost, ki je zajela celotno italijansko družbo.

GOSPODARSKI ČUDEŽ — SAD VERE IN ZAUPANJA

Vsem starejšim je znano, kako je bilo z italijanskim gospodarstvom ob končani drugi svetovni vojni, mlajši se pa lahko informirajo. Iz tega povojnega kaosa in ruševin je v nekaj letih nastal gospodarski čudež, ki je Italijo pridružil industrijsko najbolj razvitim državam sveta in pomagal, da se je na lestvici narodnega dohodka povzpela na 21. mesto v svetu s 1.560 dolarji povprečnega letnega dohodka na prebivalca. Do tega neslutene uspeha je prišlo zaradi vere in zaupanja italijanskega ljudstva po končani vojni. Vsi so se namreč čutili združene v obnovi domovine. Na eni strani podjetniki, ki so tvegali delo in kapital. Slo je pri tem za velika podjetja kot so Fiat, Montedison, ladjedelnice, kakor tudi za srednja in majhna podjetja, ki so zrastle v velikem številu in prispevale svoje k obnovi dežele. Pri tem je italijansko gospodarstvo uživalo tudi zaupanje zunanega sveta. Najprej so pomagale ZDA v okviru Marshallovega načrta, potem drugi mednarodni finančniki, ko so videli uspešno rast italijanskega gospodarstva. Svoj delež je doprineslo tudi državno politično vodstvo, ki je bilo trdno v rokah Krščanske demokracije in njenih manjših zaveznikov, socialistnih demokratov in liberalcev. Imeli smo tako imenovane vlade centra, za katere je državljani vedel, kaj hočejo in kam vodijo. Tudi delavski razred je po vojni imel odločilno vlogo pri obnovi države in v gospodarskem razvoju. Plače so bile razmeroma nizke in delovna storilnost visoka. Psihološki moment vere in medsebojnega zaupanja je bil tista trdna podlaga, na kateri je zrastle italijanski gospodarski čudež. Italija je verovala in zaupala v izbrano pot svobodne demokracije.

ZAUPANJE JE NACETO

V času gospodarskega čudeža je delavski razred v Italiji po številu silno narasel in temu primerno se je okrepila tudi stanovska zavest delavcev. Organizirani v svojih sindikatih so delavci zaželeli imeti večjo besedo pri vodstvu gospodarstva in postati v večji meri sodeložni sadov, ki jih je gospodarstvo ustvarjalo. Upravičnosti te zahteve so se zavledeli tudi politične stranke, posebno še vodilna stranka Krščanska demokracija. Iz te zavesti je zrastle zahteva po levsredinski vladi v povezavi s socialisti. Ta nova politika naj bi prinesla večjo soudeležbo delavskega razreda pri vodstvu države in gospodarstva in nove pridobitve za delavske množice.

Prvi se je v taki novi politiki poskusil Amintore Fanfani v leti 1956 in 1957. Njegov poskus ni trajal dolgo, ker je bil preuranjen. Toda ideja je bila vržena in se je za daljši čas uresničila v naslednjem desetletju z različnimi vladami leve sredine. Toda čudno je, da se je v uveljavitvi levsredinskih vlad gospodarski čudež najprej ustavil, nato pa se je začelo počasno nazadovanje, ki postaja očito posebno v zadnjih letih in sedaj grozi, da bo Italijo pomaknilo zmeraj niže na lestvici industrijsko razvitih držav. Kje je vzrok?

Razlogov za ta gospodarski zastoj je gotovo veliko. Glavni razlog je, po našem

mnenju, psihološkega značaja. Odstop od sredinske politike je zanesel med ljudstvo dvom in nezaupanje. To nezaupanje v uspešnost levsredinske gospodarske politike je bilo spočetka prikrito, potem je postalo glasno, tako da so ob zadnjih državnih volitvah leta 1972 šli v volivni boj z geslom: Povratak k politiki centra. Posebno Krščanska demokracija je bila v tem oziru glasna in jasna. S tem geslom je tudi okrepila svoje vrste in na državnih volitvah povečala število prejetih glasov. Toda vse kaže, da se bomo znova vrnili k politiki levega centra.

ZAKAJ DVOM IN NEZAUPANJE?

Ob tem dejstvu se državljani vprašuje: Zakaj takšen dvom in nezaupanje v sedanjih italijanskih družbi? Odgovor ni težak. Zato ker sedaj državljani ne ve, kam vodi levsredinska politika. Ne ve, ali se bo ohranil in okrepil sedanj demokratični red, ki je nastal iz odporitstva v zadnji vojni ali pa se ustvarjajo pogoji za nov socialni in politični red, ki bo socialističen oziroma komunističen. Gre torej Italija nasproti politiki, ki jo npr. vodi Allende v Čilu? To so vprašanja, na katera državljani ne dobijo trdnega odgovora. Zato so v dvomih in v nezaupanju. Dvom in nezaupanje pa hromita gospodarske pobude znotraj države in jemljeta zaupanje v italijansko gospodarstvo in mednarodnih krogih. Podoba je, da italijanska družba dvomi v izbrano pot svobodne demokracije.

K. H.

Protislovenska gonja na Koroškem

15. maja 1955, torej pred 18 leti, je bila na Dunaju podpisana avstrijska državna pogodba, ki je vrnila Avstriji neodvisnost. Med drugimi sta jo podpisala tudi avstrijski zunanji minister inž. Leopold Figl in jugoslovanski zunanji minister Koča Popović.

V to pogodbo je vključen tudi sedmi člen, ki nalaga avstrijski republiki določene dolžnosti do narodnih skupnosti koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. Med temi dolžnostmi so omenjene slovensko šolstvo, dvojezičnost na sodiščih in dvojezični krajevni napisi.

Prva leta obnovljene avstrijske republike so bile na oblasti vlade, sestavljene iz članov Avstrijske ljudske stranke (ÖVP) — ki naj bi bila neke vrste Krščanska demokracija — in Avstrijske socialistične stranke (SPÖ). Nato je vlado prevzela ÖVP, zadnja leta pa gospodarijo socialisti s kanclerjem dr. Kreiskim na čelu.

ZAGRIZENOST KOROŠKIH NEMCEV

Nobena prejšnjih vlad ni smatrala za potrebno, da uveljavi 7. člen avstrijske državne pogodbe, zlasti kar se tiče krajevnih dvojezičnih napisov; šele vlada dr.

Kreiskega se je odločila, da te napise postavi, čeprav le v omejenem obsegu. Niti slutila ni, da bodo dvojezični napisi na Koroškem sprožili pravi vihar divjanja, nasilij in spopadov ter da bodo samo socialistično stranko na Koroškem omajali v njenih temeljih.

Na Koroškem so bili vsa leta po zadnji vojni socialisti najmočnejša stranka. Njih vodja je bil Hans Sima (Zima), ki je bil istočasno deželni glavar. Dr. Kreisky je upal, da bodo koroški socialisti enodušno podprli njegovo akcijo za dvojezične napise. Toda zagrizenost koroških Nemcev je bila močnejša od njih strankarske pripadnosti.

Naenkrat je zrasel blok, ki je obsegal polovico socialistov, vse člane ÖVP in stranke svobodnjakov ter sprožil silovito gonjo zoper vse, kar je slovensko. V nekaj nočeh so bili odstranjeni vsi dvojezični napisi; in ko so prišle 25. marca občinske volitve, so socialisti očitno nazadovali.

Ob izvolitvi novega župana je potem v prenekateri narodnostno mešani občini prišlo do značilnih političnih kompromisov v škodo Slovencev. Marsikje je prejel socialistični kandidat največ glasov. S pomočjo slovenskih volivnih mož bi bil z lahkoto izvoljen. Toda javni pritisk je bil tolikšen, da se je socialistični kandidat raje odrekel županskemu mestu, ga prepustil ÖVP in podprl v svojo škodo to stranko, čeprav je ideološko nasprotna.

ŽRTEV LASTNIH PRISTAŠEV

Neuspeh socialistov pri zadnjih volitvah na Koroškem je seveda zahteval krivca. Hitro je bil najden v osebi deželnega glavarja Sime. On je bil tisti, ki je zagovarjal sklep dunajske vlade in ravnanje dr. Kreiskega. Zato je moral iti. V soboto 19. maja mu je koroška socialistična stranka na svojem deželnem kongresu v Celovcu izrekla nezaupnico z 241 proti 217 glasovom ter ga tako odslovila na ne posebno lep način.

Malomeščanski stranki, tako ljudska (ÖVP) kot svobodnjaška (FPÖ) sta s svojo dobro uglašeno gonjo, ki sega daleč nazaj, zlasti v leto 1970, ko so proslavljali 50-letnico za nas Slovence nesreč-

»Vojna polenovk«

Med Veliko Britanijo in Islandijo traja že več časa nenapovedana in obenem ne navadna vojna in to zaradi polenovk. Znano je namreč, da Islandija živi predvsem od ribištva. V ta namen je pred časom razširila pas teritorialnih voda od 12 na

50 milj. Angleške ribiške ladje in odgovorne oblasti pa s svoje strani ne priznavajo obstoječega stanja in zato so odnosi med Londonom in Rejkjavikom kar precej napeti. Islandci v svojih ozemeljskih vodah prestrezajo angleške ribiške mreže in naprave. Prav zadnji čas je angleška mornarica sklenila zavarovati svoje ribiške ladje, Islandci pa vsekakor ne mislijo popustiti. Tako le kaže, da bo znala majhna a trdoživa otoška republika obvarovati svoje glavne gospodarske in življenjske vire pred ogrožanjem velike pomorske sile. Pogumni Islandci so že zahtevali, naj angleške vojne ladje zapustijo Rejkjavik, kjer so v službi Atlantskega pakta.

Žrtve atentata v Milanu rastejo

V torek je umrla četrta oseba, ki je bila ranjena ob znanem atentatu pred kvesturo v Milanu. Gre za neko 60-letno žensko. Bila je v nezavesti od dneva atentata. Sedaj je že ena oseba — žrtev atentata — v smrtni nevarnosti.

Ceausescu v Rimu in Vatikanu

V dobi živahnega diplomatskega delovanja evropskih držav, važnih mednarodnih konferenc (Helsinki, Dunaj) in potovanja načelnikov vlad in državnih poglavarjev se uvršča tudi obisk romunskega državnega poglavarja v Italiji.

Nicolae Ceausescu, predsednik državnega sveta Romunije in tajnik romunske komunistične partije, je v ponedeljek 21. maja s spremstvom prispel na uradni obisk v Rim. Pričakali so ga predsednik republike Leone, predsednik vlade Andreotti in najvišje državne oblasti. V romunskem spremstvu sta bila poleg ostalih še podpredsednik vlade Patan ter zunanji minister Macovescu. Ceausescu in Leone sta imela nekaj uradnih razgovorov na Kviralu, sprejel ga je pa tudi predsednik vlade. Ceausescu je v svojih pogovorih v Rimu stalno poudarjal trdno voljo Romunije, da ostane neodvisna in suverena država ter se izjavil proti vsaki intervenciji tujih sil. Te besede je razumeti prav v smislu stalne romunske avtonomične politike v sklopu držav sovjetskega bloka in njenega še ne popolnoma otrešenega strahu pred možno sovjetsko intervencijo. Ceausescu je prvi romunski državni poglavar, ki je obiskal Italijo. Po uradnem obisku je odšel še v Genovo, Turin in Milan ter v republiko San Marino.

V soboto 26. maja se je Ceausescu vrnil v Rim in obiskal sv. očeta Pavla VI. Z njim se je razgovarjal najprej sam, nato

SLOVENSKI VOLIVCI!

Pred nami so bližnje deželne volitve, na katerih se bomo zopet predstavili s slovensko listo z znakom lipove vejice in napisom »SLOVENSKA SKUPNOST«. Te volitve so za vse Slovence v deželi Furlanija-Juljska Bencija izredno pomembne. Spet si moramo zagotoviti lastno politično zastopstvo v deželnem svetu!

Zato se obračamo na vse zavedne Slovence s pozivom, da vsak po svojih močeh sodeluje in prispeva v tej skupni akciji. Še posebej vabimo vse slovenske rojake, da s svojim prispevkom omogočijo čim uspešnejšo dejavnost in potek volivnih priprav slovenske liste.

Prispevke sprejema iz prijaznosti tudi uprava »Katoliškega glasa«, Riva Piazzutta 18, Gorica in volivni urad istotam, odprt vsak dan od 17. do 20. ure.

S skupnimi močmi v boj za končno uresničitev vseh naših zahtev in uveljavitev naših pravic!

Slovenska demokratska zveza v Gorici

Dve ženi pri Janezu XXIII.

Dne 3. junija poteče 10 let od smrti papeža Janeza XXIII. Na sliki je papež Janez ob obisku otroške klinike v Rimu

Med številnimi avdiencami Janeza XXIII. je vredno omeniti dve, polni domače prisrčnosti. Prišla je v Vatikan angleška kraljica Elizabeta. Med razgovorom jo je Janez XXIII. kar na celem vprašal: »Kako se kličete vaši otroci? Tako čudovito je slišati ime naš otrok iz materinih ust.«

Elizabeta odvrne: »Ana, Karel, Andrej.« Papež je komentiral: »Ana pomeni milost. Tudi moja mati, skromna kmečka žena, se je imenovala tako. Karel me spominja na svetega škofa v Milanu, ki sem ga v mladosti študiral in ki je bil velik reformator Cerkve. Andrej. Dixit Dominus Andream in odorem suavitatis (Gospod je ljubil Andreja kot prijeten vonj). Želim, da bi bil staršem v veliko veselje. Pobožajte Andreja, ki je najmlajši.«

Druga je bila Rada, hčerka Nikite Hru-

ševa. Na podobno vprašanje je odgovorila v francoščini: »Nikita, Aleksis, Ivan.« Papež komentira: »Nikita, kakor stari oče. Več svetnikov je imelo to ime, toda eden, ki je bil puščavnik, mi prihaja posebno v spomin v tem trenutku; njegove relikvije sem počastil v Benetkah. Aleksis. Priča o skrivnostnem življenju pokore in skritosti. Počastil sem ga v Bolgariji, kjer ga imajo zelo v časti. Ivan. Ivan, to sem jaz, ki sem si izbral ime Janez. Najrajši imam Krstnika in Evangelista, tako zelo rad, da sem ju ob izvolitvi za papeža prosil, naj mi bosta angela varuha v mojem papeževanju. Pobožajte Ivana; ostala dva mu gotovo ne bosta nevoščljiva.«

Dve drobni zgodbi kot iz cvetk sv. Frančiška Asiškega. Takšen je bil papež Janez XXIII.

Razgovor s pisateljem dr. Metodrom Turnškom

Gospod profesor, 17 let že živite in delujete med koroškimi brati, ki so vas nedavno na kulturnem festivalu v Globasnici počastili s krstno predstavbo vede zgodovinske drame »Kralj Samo«. Kako sodite o izvedbi te igre, ki ste jo napisali v klasičnih stilih?

Izreči moram priznanje režiserki, mladi akademski izobraženki ge. Aniti Hudlovi, ki je tudi sama pisateljica in ki sama piše večjo dramo v zvezi z dogodki 10. oktobra (koroškega plebiscita), da je na začetek festivala postavila zahtevno, komaj znano zgodovinsko snov. Res je nekatere prizore opustila in skrajšala, vendar je za podeželski oder in za preproste igralce, ki nimažjo slovenskih šol, igra bila trd oreh. Igra je režiserka pripravljala skozi dva meseca. Prvi mesec so imeli samo bralne vaje, potem je svojim igralcem in igralkam (36 po številu) oblikovala značaj vloge, da so nastopali z zavestjo svojega poslanstva. Kar verjeti nisem mogel, da se je tako posrečila ustvaritev okrutnega obrskega vladarja kagan Bajana, mogočnega, samozavestnega frankovskega kralja Dagobertha, odločnega in dobrohotnega »kralja« (vojskovodje) Sama, slovenskega sužnja v obrskem hringu, kneževiča Inka, ki ga vzljubi kaganova hči, nevarna Obrovka Asja.

Posrečene so bile vloge slovenskih knezov, karantanskega Valuka, sorbskega Drevana, ljutiškega Žitomira, obodriškega Kroka. Prikupne so bile slovanske mlade kneginje: Slovenki Milenka in Živka, Sorbkinja Milivojka ter Samova mati Samoslava.

Režiserka je sama zamislila ustrezne, preproste, a tudi elegantne kostume, opremo odra s krajevno in narodno barvitostjo, tok dejanja z različno svetlobo in z bobnanjem v pospešenih taktih, skratka izpričala je izvrsten posluh za dramatikino in zato bodo »koroški bratje« iz Globasnice, ko bodo gostovali z igro na Primorskem, tudi zahtevnemu občinstvu pripravili dokaj umetniškega užitka.

In kdaj pridejo koroški igralci in igralke med nas?

Upam, da kmalu. Čim si od truda za celotedenski festival malce opomorejo.

Želimo videti vašega »Kralja Sama« na odru, pa tudi knjigo bi radi dobili v roke. Kdaj je ta vaša drama izšla v knjigi?

Ustvaril sem jo že na Primorskem (v Trstu), v knjigi pa izdal ((1959) v Celovcu s primerno spremeno besedo ter z zgodovinskim ozadjem. Vsekakor je Samo, ta veliki vojskovodja (kralj) Slovanom od

Baltika do Jadranskega morja, bil izredna osebnost, ki je evropskemu obličju znal dati tudi slovanski izraz.

Pa ni bil »Kralj Samo« vaš poslednji zgodovinski tekst v slovstveni dramski formi?

Danes se sam sebi čudim, da sem svojo slovstveno pot začel z dramatikom. Pred »Kraljem Samom« sem izdal v Trstu (1948) dramo »Država med gorami«, ki so jo v celoti predvajali na tržaškem radiu, nato je sledil dramski scenarij »Zvezdi našega neba«, ki sem ga leta 1966 izdal v Celovcu, namreč 22 nastopov svetlih solunskih bratov Cirila in Metoda. Ta scenarij je že preveden v nemščino in izide v doglednem času. Krajša dramska stvaritev »Krst karantanskih knezov« je tudi izšla v knjigi (1969); igrali pa so jo že v Kanadi ob proslavi 1200-letnice slovenskega pokristjanjenja.

Napovedano je tudi vaše veliko pripovedniško delo »Med koroškimi brati«. Kdaj in kje bo izšlo?

To je razgiban roman v dveh knjigah iz zadnje vojne. Naslov pove, da se dogaja med koroškimi brati, na koroški zemlji. To je snov z ozemlja, na katerem živim že 17 let in sem zajel zgodbe z veliko dokumentacijo. To je moj največji slovstveni tekst, ki sem mu posvetil dušo in srce.

J. V.

V vesolju gre Američanom na boljše

Veliki ameriški vesoljski podvig z ladjo Skylab je bil že na robu propada. Toda trije vesoljci Conrad, Weiz in Kervin, ki so poleteli za njim, so položaj rešili. Nad vesoljsko ladjo-delavnico so razpeli poseben dežnik, ki jo varuje pred sončnimi žarki, in še so sami zlezli vanjo, ko se je zaradi dejnika temperatura v ladji znižala na znosno raven. Prej se je že dvignila na 50 stopinj, sedaj je pa padla na 30 in upajo, da se bo še bolj znižala. Trije astronauti so tudi že začeli s prvimi znanstvenimi poskusi.

Velikonočna spoved ostane

Iz Vatikana poročajo, da je brez podlage vest, da namerava sv. oče spremeniti cerkveno zapoved, ki pravi, da se mora katoličan svojih grehov spovedati »vsaj enkrat na leto« zgolj v priporočilo in tako odvzeti dotedanjemu predpisu značaj zapovedi.

Brežnjev zaključil svoj obisk v Bonnu

Glavni tajnik sovjetske komunistične partije Leonid Brežnjev je zaključil svoj uradni obisk v Zahodni Nemčiji. Vrnil je obiski kanclerju Brandtu, ki ga je ta opravil v Sovjetski zvezi. Brežnjev je imel v Bonnu vrsto razgovorov z glavnimi nemškimi državniki. V sovjetski delegaciji je bil tudi zunanji minister Gromiko, v nemški pa ministra Walter Schell ter Egon Bahr, slednji znan kot prvi sobesednik vzhodnih državnikov v Brandtovi vladi.

Oba državnika sta sklenila in podpisala celo vrsto pogodb ekonomskega, kulturnega ter političnega značaja. Sodelovanje se obeta zlasti bogato na področju gospodarske izmenjave. Nemčija bo v Sovjetski zvezi vložila velike kapitale za industrijski razvoj. Razni nemški časopisi so napovedali še specifične načrte, kot »Bild Zeitung«, ki predvideva v tem smislu gradnjo velikanske jeklarne v Kursku ter odprtje sedemnajstih tovarn piva v raznih delih Sovjetske zveze, odhod skupine tehnikov v Sibirijo, »Süddeutsche Zeitung« pa piše o velikopoteznosti napovedanih načrtov in poudarja predvsem njih okvirno politično ozadje in mednarodni pomen. Potrtili so tudi sedanji »status« za Berlin.

Ob obisku sovjetskega voditelja je prišlo v Zvezni republiki do številnih manifestacij sovrážnega značaja, tako od strani skrajne desnice kot tudi maoistične skrajne levice. Prav te manifestacije so nemškimi oblastem odsvetovali, da bi Brežnjevu pokazali še mesta kot npr. Dortmund ali Köln. Demonstrirali pa so tudi nemški židje in zahtevali svobodo za sorojake v Rusiji.

V uradnem okviru pa je obisk potekel v veliki prisrčnosti in sam Brežnjev je kazal kar največjo odprtost in prijazenost. Telekomunikacije so tudi posrele trenutek, ko sovjetski prvak poljublja roko Brandtovi soprogi, kar bi bilo sicer v sovjetski praksi nedovoljeno in znak »buržuazne dekadenca«. Brežnjev je imel ob koncu obiska govor po televiziji, v katerem je med drugim dejal, da mora postati Evropa kontinent miru. Brežnjev je povabil v Moskvo zveznega predsednika Heinemanna, od bonnske vlade pa je dobil v dar lep avto znamke »Mercedes«.

Kmetijski tečaji 1972-73

Letos je Zveza neposrednih obdelovalcev v Trstu priredila precejšnje število enomesečnih kmetijskih tečajev. V Repnu in Trebčah je predaval inž. Janko Košir o rastlinskih boleznih in škodljivcih predvsem na zelenjavi in cvetlicah ter o uporabi protizajedavskih sredstev; v Saležu je isti predavatelj govoril o predelovanju grozdja, opremi kleti in vinski zakonodaji. Ostali tečaji so bili namenjeni kmečkim gospodinjim. Velik obisk na teh tečajih je dokaz, da si naše gospodinje želijo takšnega pouka. Zasluga za ta uspeh pa gre predvsem pridnim in požrtvovalnim učiteljicam, ki so nudile udeležencem polno zanimivih in koristnih naukov. Tako je poučevala ga. Irma Piščanc v Trebčah; ga. Marija Ožbič v Slivnem, ga. Vlasta Legiša v Sesljanu, ga. Pavla Terčon v Cerovljah in gdč. Marta Radetič v Mahinjah.

Tečaje so obiskali tudi drugi predavatelji kot zdravnik, izvedenec za socialne zadeve, strokovnjak za kmetijstvo itd. Znanje, ki so si ga tečajniki pridobili, je zelo temeljito in pestro ter bo prav gotovo koristno služilo pri vsakdanjem delu ter istočasno dvignilo kulturno raven našega človeka.

Prehrana človeštva v kočljivem položaju

Na zasedanju državne akademije za kmetijstvo v Bologni je govoril tudi dr. Boerma, generalni direktor svetovne organizacije za prehrano in kmetijstvo FAO. V svojem govoru je poudaril, da se je prehrana človeštva znašla v kočljivem položaju. V zadnjih dveh letih je zaradi neugodnega vremena močno upadlo pridelovanje žita. Zaloge iz prejšnjih let, ki so krile ta primanjkljaj, so sedaj skoraj popolnoma izčrpane. Če človeštvo ne bo znalo načrtno ustvariti nujno potrebnih zalog živeža, bo vsa prehrana kmalu odvisna samo od vsakoletnega nihajočega pridelka.

Besede zvenijo kot resno opozorilo vsem kmetovalcem. Spričo takega položaja ni čudno, če preudarni ljudje ne prodajajo svoje zemlje, ampak celo stremijo za tem, da si jo zagotovijo.

Deželna poskusna kmetijska postaja

Leta 1971 je deželna kmetijska uprava ustanovila kmetijsko poskusno središče s sedežem v Vidmu in jo združila s poskusno postajo v Gorici. V obeh krajih razpolaga postaja s kemičnim laboratorijem. Oddelek v Gorici ima tudi en ha zemljišča, majhen rastlinjak in drugo opremo, ki služijo za poljedelske poskuse predvsem s povrtnino.

Poskusna postaja je za leto 1973 objavila podoben program dela. Med žitaricami bodo iskali tiste vrste, ki dajo v naših razmerah najboljše in največji pridelek. Razširili bodo poskuse s trdo pšenico, ki je bogata na beljakovinah. Pri koruzi bo zanimanje postajalo usmerjeno na križance prvega rodu in na pridelovanje mlečnega in trdega zrnja kot strniščne kulture. Nadaljevali bodo s poskusi z ječmenom, po katerem je povpraševanje vse

večje. Preučevali bodo tudi sončnico za pridobivanje jedilnega olja; zanimivo je, da je to pridelovanje mogoče v celoti mehanizirati. Oljna repica — prav tako za pridobivanje olja — bo predmet letošnjih raziskav posebno z ozirom na možno mehanizacijo opravil. Na trtah bodo preučevali gnojilne potrebe in načine zatiranja bolezni. V zelenjavnih vrtovih bodo izvedli poskuse z gnojili in sredstvi za zatiranje plevela.

Vse dosežke bo postaja kasneje objavila in tako nudila točna navodila glede umnejšega pridelovanja rastlin, ki so važne za prehrano prebivalstva in gospodarski dvig kmečkih posestev.

Napeljava telefona

Po novih tarifah za napeljavo telefona je za kmetijska posestva predviden določen popust in sicer 50% za napeljavo in 25% za trimesečno naročnino. Vendar pa ta popust ni tako ugoden kot izgleda na prvi pogled in prav lahko zavede naročnika v večje in nepotrebne stroške; zato naj se vsakdo, ki si namerava napeljati telefon, prej posvetuje pri Zvezi neposrednih obdelovalcev v Trstu, ul. Roma 20.

V vinogradu najlonska vrv namesto žice

Za oporo trtam so doslej največ uporabljali pocinkano žico. V zadnjih letih pa se je namesto nje pojavila pletena najlonska vrv. Pravijo, da je enako močna kakor žica, poleg tega pa mnogo lažja, upogibna in neobčutiljiva za vremenske in kemične vplive in zato dolgotrajnejša. Izdeluje jo Snia Viscosa in v trgovini nosi ime »Sniafile«. Svitke 1.000 metrov vrvi tehta le 5-10 kg. Za en hektar nasada je potrebno 230-260 kg Sniafile, dočim se rabi za enako površino 1.500 kg žice. Za napeljavo žice sta potrebni dve osebi, dočim najlonsko vrv lahko namesti ena oseba. Uporaba najlonske vrvi v vinogradu se je najprej udomaćila v Nemčiji in sedaj tudi v Italiji.

Zaključeno zbiranje prošenj za prispevek na olje

Z 20. majem se je končalo vlaganje prošenj za prispevek na letošni pridelani olje. Znano je, da je država določila 282 lir prispevka za vsak kilogram oljnega olja. Letos je bilo opaziti, da se je v tej zadevi obrnilo na Zvezo neposrednih obdelovalcev v Trstu, ki je tudi letos brezplačno pomagala pri sestavljanju prošenj in zbiranju dokumentov, izredno število prosilcev.

Za zdrave oljke

Nevaren škodljivec oljke je oljkin sukač - metuljček, ki ima v enem letu tri rodove. Njegove gosenice prvega rodu napadajo liste, drugi rod uničuje cvete in tretji rod se zavrtja v plodove, ki zgodaj odpadejo. Uničenje drugega roda, ki je prav sedaj na vrsti, je najbolj važno opravilo. Zato nemudoma škropimo z Rogorjem v času ko oljka cvete. Trdijo, da ta insekticid ne ovira oplodnje cvetov niti ne škodi čebelah, ki sicer nimajo navade, da bi obiskovale oljko.

Kamenčki

7.

Brali smo, da se tržaško Delo posmejuje slovenskemu deželnemu svetovalcu dr. Stokovi, ker Slovenska skupnost ni postavila svoje liste v Slovenski Benečiji. Delo trdi, da se je to zgodilo zato, ker se je Slovenska skupnost prodala Krščanski demokraciji.

»Delos ve, da laže, toda njim se zdi tudi laž koristna. Zato proti njihovim lažem postavljam vprašanje:

V Slovenski Benečiji se je v zadnjih letih spleto precej tesno sodelovanje med vsemi silami, ki čutijo slovensko. To se kaže ob dnevu emigranta v Cedadu, ob raznih kulturnih nastopih v Benečiji sami in se je zadnjič pokazalo ob otvoritvi kulturnega doma beneških delavcev v Belgiji. Na vseh takih priveditvah složno nastopajo slovenski beneški duhovniki, zbor Rečan, ki ga vodi Rino Markič, prosvetno društvo Ivan Trinko in še kdo. Med govorniki so duhovniki, je Izidor Predan, so uredniki Matajurja, pa še kak drug domačin. Z eno besedo, Benečani nastopajo enotno in združeno v skrbni za svoje ljudstvo.

Sedaj ob deželnih volitvah pa vidimo, da se je ta enotnost razbila. Eni nastopajo kot kandidati na listi PCI, drugi na listih PSI, tretji na listi DC, samo na slovenski listi ni nikogar, zato ker slovenske liste v Benečiji ni. Zakaj je ni? Zato ker so Benečani enotni, kadar gre za folkloro, slope pa je konec, kadar gre za politiko.

Ali ni to žalostno? Tako žalostno, da je na nekem srečanju neki Italijan pred nedavnim rekel, da se zelo čudi, ker smo Slovenci med seboj tako razbiti, namesto da bi bili složni, kadar gre za naše koristi. Vprašal me je, zakaj slovenski levičarji tako malo slovenski čutijo, da se vežejo na italijanske stranke. To vprašanje posredujem tržaškemu Delu in Primorskemu dnevniku. Jaz namreč nisem mogel dati zadovoljivega odgovora.

Prav to, da slovenski levičarji tako malo slovenski čutijo, je krivo, da za prihodnje deželne volitve nimamo slovenske liste v Benečiji. Kajti lahko bi jo imeli, če bi se ob volitvah našli skupaj tisti, ki se srečujejo, kadar gre za kulturne in družabne nastope. Ni kriva Slovenska skupnost, čenitve slovenske liste v Benečiji, krivi so slovenski levičarji, ki jim je slovenstvo folklor ne pa zahteva narodnega obstoja.

(r+r)

400 let Germanika

Germanik v Rimu je papeški zavod za bogoslovce iz nekdanjih avstro-ogrskih dežel. Letos obhaja 400 let svojega obstoja. V zvezi s tem se bodo v letošnjem juniju zbrali v Rimu bivši gojenci tega zavoda na skupnem srečanju. Trenutno študira v Germaniku 90 bogoslovcev; od teh jih je 11 iz Avstrije, dva sta iz Slovenije, dva pa Madžara iz Vojvodine v Jugoslaviji.

